

Державний вищий навчальний заклад
«Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»

Факультет фізичного виховання і спорту
Кафедра спортивно-педагогічних дисциплін

Проректор

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

_____ 2021 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Педагогіка і психологія вищої школи

Освітня програма Фізична культура і спорт
другого (магістерського) рівня
Спеціальність 017 Фізична культура і спорт
Галузь знань 01 Освіта/Педагогіка

Івано-Франківськ
2021 р.

Робоча програма
Педагогіка і психологія вищої школи

для студентів спеціальності 017 Фізична культура і спорт

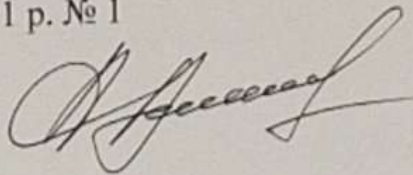
Розробники: (вказати авторів, їхні посади, наукові ступені та вчені звання)
Стражнікова Інна Василівна – доктор педагогічних наук, професор.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри спортивно-педагогічних дисциплін

Протокол від "30" серпня 2021 р. № 1

Завідувач кафедри

"30", 08 2021 р.

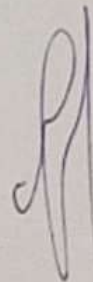
Синиця А.В.

Схвалено Науково-методичною радою факультету фізичного виховання і спорту

Протокол "6" 09 2021р. № 1

Голова

"06", 09 2021 р.

Лапковський Е.Й.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	011 Освіта/Педагогіка Другий(магістерський)	Нормативна	
Модулів – 1	017 Фізична культура і спорт	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 2		1-й	1-й
Загальна кількість годин – 90		Семестр	
		1-й	1-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 1 самостійної роботи студента – 6	Лекції		
	12 год.	4 год.	
	Семінарські		
	18 год.	4 год.	
	Самостійна робота		
	60 год.	82 год.	
	Вид контролю: залік		

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 30/60 (33,3% / 66,7%)

для заочної форми навчання – 8/82 (8,8% / 91,2%)

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета: забезпечити опанування здобувачами третього рівня вищої освіти основами теорії та історії вищої освіти, дидактики вищої школи та концептуальних засад виховання студентської молоді для підготовки їх до викладацької діяльності у ЗВО, формування відповідних професійних знань та набуття педагогічного досвіду.

Завдання:

- ознайомити здобувачів з основами науки, історією та дидактикою вищої школи;
- розглянути шляхи розвитку вищої освіти в Україні та за її межами, концептуальні моделі університетської освіти, з'ясувати сутність ідеї університету як інноваційного закладу;
- навчити організовувати освітній процес у вищій школі, налагоджувати взаємодію на засадах глибокої поваги до студентів, застосовуючи сучасні технології, методи, форми, засоби навчання і виховання;
- ознайомити зі змістом та функціями професійно-педагогічної діяльності викладача вищої школи, сутнісними характеристиками його професіограми;
- підготувати до виконання функцій викладача вищої школи під час проходження асистентської практики у ЗВО;
- розкрити структуру педагогічної майстерності викладача, основні шляхи її вдосконалення, зробивши наголос на ролі та методах професійного самовдосконалення викладача вищої школи.

Програмні компетентності та результати навчання

Інтегральна компетентність – здатність розв'язувати комплексні проблеми в галузі освіти/педагогіки у процесі професійної та дослідницько-інноваційної діяльності, що передбачає глибоке переосмислення наявних і вдосконалення нових цілісних знань та фахової практики.

Загальні компетентності (ЗК)

ЗК 1. Здатність до оволодіння загальнонауковими компетентностями.

ЗК 2. Здатність до розуміння предметної галузі, професійної діяльності зі спеціальності, генерування нових ідей при розв'язанні дослідницьких завдань.

ЗК 8. Здатність здійснювати науково-педагогічну діяльність у ЗВО, наукових структурах.

ЗК 9. Здатність діяти соціально відповідально та громадянськи свідомо, на основі дотримання у фаховій діяльності етичних міркувань професійної етики, міжкультурної толерантності, з дотриманням норм академічної доброчесності.

Спеціальні (фахові) компетентності (СК)

СК 1. Володіння знаннями у сфері освіти/педагогіки, зокрема про її основні концепції, методики, технології; розуміння теоретичних і практичних проблем, історії розвитку та сучасного стану наукових знань про систему освіти; оволодіння термінологією з досліджуваного наукового напрямку.

СК 3. Здатність до застосування новітніх теорій, технологій і методів науково-педагогічного дослідження для розв'язання комплексних проблем у сфері освіти/педагогіки.

СК 4. Здатність здійснювати теоретичний, методологічний і емпіричний аналіз проблем психолого-педагогічних наук, оцінювати та забезпечувати якість наукових досліджень.

СК 8. Здатність до професійного самовдосконалення.

Програмні результати навчання

ПРН 1. Здатність забезпечити концептуальні та методологічні знання в галузі освіти/педагогіки і на дотичних міждисциплінарних напрямках, володіти спеціалізованими вміннями/навичками, необхідними для розв'язання значущих проблем у сфері професійної діяльності.

ПРН 4. Знати систему організації освітнього процесу в закладі вищої освіти.

ПРН 7. Здатність розв'язувати комплексні проблеми в галузі освітніх, педагогічних наук та дотичних міждисциплінарних напрямів за допомогою сучасних інструментів і технологій пошуку, спеціалізованих баз даних та інформаційних систем.

ПРН 8. Прагнути до безперервного саморозвитку і самовдосконалення; кваліфіковано відображати результати досліджень у наукових публікаціях; володіти здатністю до презентації наукового доробку в галузі освіти/педагогіки.

ПРН 10. Здатність демонструвати авторитетність, інноваційність, високий ступінь самостійності, академічну і професійну добросовісність, послідовну відданість розвитку нових ідей у контекстах професійної та наукової діяльності.

3. Програма навчальної дисципліни

Тема 1. Вища освіта як важлива складова структури освіти.

Сутність поняття «вища освіта», «вищій навчальний заклад»; принципи вищої освіти в Україні, законодавчо-правову базу функціонування вищої освіти в Україні. Проблема рівнів, ступенів та кваліфікацій вищої освіти, видах вищих навчальних закладів в Україні, їх основних завданнях. Психолого-педагогічні особливості студентів як суб'єктів навчання і виховання.

Тема 2. Вища освіта України в контексті вищої освіти в світі. Розвиток університетської освіти в Україні.

Розглянути провідні тенденції розвитку вищої освіти у світі, болонський процес як важливу умову створення європейської зони вищої освіти, цілі болонського процесу, основні віхи його розвитку та визначити, що треба зробити Україні для входження до нього. Причини виникнення, структура, зміст навчально-виховного процесу у перших європейських університетах. Українці в університетах Центральної та Західної Європи. Провідні тенденції у розвитку сучасної університетської освіти у розвинених зарубіжних державах.

Розвиток ідеї університетської освіти в Україні. Острозька і Київська колегії як провісники української вищої школи європейського типу. Києво-Могилянська академія – центр освіти, культури і науки в Україні у XVII – XVIII ст. Перші університети на українських землях (Львівський, Харківський, Київський). Університетська освіта в Україні у XX ст. Сучасний стан університетської освіти в Україні.

Тема 3. Педагогіка вищої школи як наука і методи науково-педагогічного дослідження

Педагогіка як наука, її основні поняття та структурні компоненти (актуалізація попередніх знань шляхом бесіди). Місце ПВШ у системі педагогічних наук, її сутність, мета, завдання, функції. Категоріально-понятійний апарат ПВШ. Поняття вищої освіти, її мета, завдання, структура в сучасній Україні. Методологія і методика наукового дослідження.

Тема 4. Процес навчання у вищій школі. Сучасні дидактичні концепції освіти.

Сутність поняття «дидактика вищої школи», основні категорії, мета і завдання навчання у ЗВО (відповідно до сучасних законодавчо-нормативних документів). Поняття про процес навчання та його структуру. Основні дидактичні концепції. Принципи навчання в сучасній вищій школі. Зміст освіти її компоненти. Парадигми навчання у вищій школі. Дидактичні моделі змісту навчання.

Тема 5. Традиційні та інноваційні технології навчання у сучасній вищій школі.

Класифікація технологій навчання. Традиційні та інноваційні технології навчання у сучасній вищій школі. Особливості дистанційного та інтерактивного навчання у ЗВО. Форми і методи організації навчання у вищій школі. Сутність поняття «форми організації навчання» у ЗВО, особливості їх класифікації. Види і методика проведення різних форм організації навчання у вищій школі. Лекція як форма організації навчання (структура, особливості, методика проведення). Особистість лектора. Методи та прийоми навчання, основні їх класифікації у вищій школі. Особливості організації навчального процесу у ЗВО відповідно до Болонської декларації.

Тема 6. Основи психології ВШ. Сутність, мета, завдання, закономірності та принципи виховання молоді.

Психологія вищої школи, її предмет і завдання. Основні категорії психології вищої школи. Завдання психології вищої школи на сучасному етапі реформування вищої освіти в Україні. Психосоціальний розвиток у період юності. Специфіка соціалізації у студентському віці. Криза ідентичності. Процес виховання, його завдання, етапи і управління ним. Закономірності та принципи виховання; методи і форми виховання у ЗВО. Форми виховної роботи. Сучасні методи та засоби виховання студентської молоді. Зміст вихованої роботи зі студентською молоддю та шляхи його реалізації. Основні напрями виховання студентської молоді. Функції і завдання куратора академічної групи; методика виховної роботи куратора в академічній групі. Науково-дослідницька робота зі студентами.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	ін д	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Тема 1. Вища освіта як важлива складова структури освіти.	12	2	2			8	14					14
Тема 2. Вища освіта України в контексті вищої освіти в світі. Розвиток університетської освіти в Україні.	12	2	2			8	14		2			12
Тема 3. Педагогіка вищої школи як наука і методи науково-педагогічного дослідження	12	2	2			8	16	2				14
Тема 4. Процес навчання у вищій школі. Сучасні дидактичні концепції освіти.	12	2	2			8	16		2			14
Тема 5. Традиційні та інноваційні технології навчання у сучасній вищій школі.	10	2				8	14					14
Тема 6. Основи психології ВШ. Сутність, мета, завдання, закономірності та принципи виховання молоді.	10	2	2			6	16	2				14

Усього годин	90	12	18			60	90	4	4			82
---------------------	----	----	----	--	--	----	----	---	---	--	--	----

5. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин (д.ф.н./з.ф.н)
1.	Цілі Болонського процесу, визначальні властивості європейської вищої школи. Формування європейської та світової співдружності університетів	4
2.	Становлення і розвиток педагогіки вищої школи як науки	2
3.	КМСОНП у вищій школі України: методика, особливості	2
4.	Процес навчання у вищій школі. Сучасні дидактичні концепції освіти.	2/2
5.	Зміст освіти у вищій школі та способи його реалізації. Форми та методи організації навчання у вищій школі	2
6.	Процес, шляхи, засоби національного виховання студентів у вищій школі. Робота майбутнього викладача з вдосконалення педагогічної майстерності	2/2
Разом		12/4

6. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Принципи побудови системи вищої освіти в Україні та за кордоном.	6/8
2	Системи вищої освіти у зарубіжних країнах: ретроспектива, сучасний стан, організація навчально-виховного процесу відповідно до вимог Болонської освітньої реформи	6/8
3	Історія закладів вищої освіти України: витoki, становлення, діяльність, видатні педагоги (заклад на вибір здобувача)	6/8
4	Особливості практико-орієнтованого навчання у вищій школі. Реалізація системного підходу до дослідження проблем педагогіки й психології вищої школи.	6/8
5	Демократизація як освітній принцип. Суспільна значущість демократизації навчального процесу. Філософські аспекти демократизації українського виховання.	8/12
6.	Сутність, мета, завдання, закономірності та принципи виховання молоді. Методи, форми роботи зі студентами. Функції академнаставника. Суперечності студентського віку та їх характеристика. Соціально-психологічна ідентичність сучасного студента.	6/10
7.	Характеристика основних складових педагогічної майстерності викладача. Самовдосконалення викладача	6/10
8.	Особливості інклюзивного навчання у ВШ. Інтерактивні методи навчання у ЗВО України та зарубіжжя (країна на вибір студента).	10/10

9.	Розвиток критичного та творчого мислення студентів. Психологічні особливості навчання як основного виду діяльності студентів. Розвиток критичного та творчого мислення студентів. Основні шляхи становлення студента як суб'єкта навчально-професійної діяльності.	6/8
	Разом	60/82

10. Методи навчання

Під час проведення лекційних та практичних занять щодо вивчення навчальної дисципліни «Педагогіка і психологія вищої школи» необхідно використовувати такі методи навчання як: лекція, розповідь, пояснення, бесіда, дискусія, диспут, робота з Нормативними документами про освіту, ілюстрування, відеометод, дидактична гра, практична робота тощо.

11. Методи контролю

Контроль рівня знань студентів щодо засвоєння ними тем з навчальної дисципліни «Педагогіка і психологія вищої школи» здійснюється на підставі таких методів як: метод усного контролю – здійснюється шляхом індивідуального і фронтального опитування студентів; метод письмового контролю – здійснюється за допомогою самостійних робіт; метод тестового контролю – виконання спеціальних тестових завдань; метод самоконтролю та ін.

12. Розподіл балів, які отримують студенти

Розподіл балів, які отримують студенти під час семінарських занять, за індивідуальне завдання та контрольну роботу, а також оцінювання екзаменаційної роботи здійснюється відповідно до п. 4 Положення про порядок організації навчального процесу та оцінювання успішності студентів у юридичному інституті Прикарпатського національного університету ім. В.Стефаника від 12.10.2010 року.

Поточне тестування та самостійна робота					Сума
T1	T2	T3	T4	T5	
Поточний контроль 15 балів Самостійна робота 15 балів Індивідуальне/творче завдання 20 балів Залік 50 балів					100

T1, T2 ... – теми.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
80 – 89	B	добре	
70 – 79	C		
60 – 69	D	задовільно	
50 – 59	E		
26 – 49	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю

			повторного складання
0-25	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

13. Методичне забезпечення

1. Самостійні та індивідуальні завдання з навчальної дисципліни «Педагогіка і психологія вищої школи» для студентів денної форми навчання та методичні рекомендації щодо їх виконання.

2. Методичні вказівки для підготовки до практичних занять та самостійної роботи з навчальної дисципліни «Педагогіка і психологія вищої школи» для студентів денної та заочної форм навчання.

14. Рекомендована література

Базова

1. Актуальні проблеми розвитку вищої освіти: *навч.-метод. посіб.* /авторський колектив: Завгородня Т.К., Нагачевська З.І., Савчук Б.П., Стинська В.В., Стражнікова І.В., Єгорова І.В., Ковальчук В.М., Прокопів Л.М, Салига Н.М./ За заг. ред. В.Стинської, Л.Прокопів. Івано-Франківськ, 2021.

2. Гринько В. О. Особливості педагогічної діяльності викладача вищої школи у сучасну епоху. *Актуальні проблеми соціології, психології, педагогіки.* 2012. Вип. 17. С. 166-173. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/apspp_2012_17_24

3. Девтерова Т. Управління мотивацією студентів при вивченні педагогіки вищої школи. *Вища освіта України.* 2016. № 3. С. 50-57.

4. Довга Т. Імідж сучасного вчителя: *навчально-методичний посібник.* 2-ге вид., перероб. і доп. Кіровоград: ПП «Ексклюзив –Систем», 2015. 146 с.

5. Енциклопедія освіти / Акад. пед. наук України [головний ред. В.Г. Кремень]. Київ: Юрінком Інтер, 2008. 1040 с.

6. Завгородня Т.К., Стражнікова І.В. Педагогіка вищої школи: історія, сучасність, перспективи: *Монографія.* НАІР: 2018. 270 с.

7. Кнодель Л.В. Педагогіка вищої школи: *посіб. для магістрів.* Київ: Вид-во Паливода А.В., 2008. 136 с.

8. Ортинський В.Л. Педагогіка вищої школи: *навч. посіб.* Київ: ЦУЛ, 2009. 427 с.

9. Педагогічна майстерність: *Підручник* / І.А.Зязюн, Л.В.Крамущенко, І.Ф.Кривонос [та ін.]; за ред. І.А.Зязюна. 3-тє вид., допов. і переробл. Київ: СПД Богданова А.М., 2008. 376 с.

10. Подоляк Л.Г. Психологія вищої школи: *Підручник.* 2-е вид. / Л.Г. Подоляк, В.І. Юрченко. Київ: Каравела, 2008. 352 с.

11. Прокопів Л. Стинська В. Інноваційні методики викладання дисциплін у ЗВО в процесі магістерської підготовки. *Гірська школа Українських Карпат.* 2020. № 22. С. 145-150.

12. Прокопів Л., Сидорук О. Використання інноваційних технологій навчання як ефективної комунікації в освітньому процесі закладу вищої освіти. *Освітні обрії.* 2020. №1 С. 75-79.

13. Скорик Ю. Психофізичне вигорання педагога вищої школи як наслідок впливу професійних стресів. *Витоки педагогічної майстерності. Серія : Педагогічні науки.* 2013. Вип. 11. С. 311-317. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vpm_2013_11_69

14. Туркот Т.І. Педагогіка вищої школи: *навч. посіб.* Київ: Кондор, 2011. 628 с.

15. Фіцула М.М. Педагогіка вищої школи: *навч. посіб.* Київ: Академвидав, 2010. 456 с.

16. Харченко І. І., Харченко С. М. Педагогічна майстерність викладача вищої школи та шляхи її підвищення. *Педагогіка вищої та середньої школи.* 2015. Вип. 45. С. 114-119.

17. Inna Strazhnikova, Inha Jehorova, Solomiia Matsola, Mykhailo Matsola, Oleg Tkach. Teacher Education for VET in the Vasyl Stefanyk Precarpathian National University under the

Erasmus+ Project ITE-VET. *Thomas Deissinger, Vera Braun (eds.) Improving teacher education for applied learning in the field of VET.* Waxmann 2018, Münster-New York. 265 p. P. 211-231 (Print-ISBN 978-3-8309-3960-3. E-Book-ISBN 978-3-8309-8960-8).

Додаткова

1. Белова Л.О. Виховна система ВНЗ: питання теорії та практики: *навч. посіб.* Харків: Вид-во НУА, 2004. 264 с.
2. Бутенко Н.Ю. Комунікативна майстерність викладача: *навч. посіб.* Київ: КНЕУ, 2005. 336 с.
3. Виховна робота зі студентською молоддю: *навч. посіб.* / За заг. ред. Т.Ю.Осипової. Одеса: Фенікс, 2006. 288 с.
4. Вища освіта в Україні: *навч. посіб.* / За ред. В.Г.Кременя, С.М.Ніколаєнка. Київ: Знання, 2005. 327 с.
5. Мороз І.В. Кредитно-модульна система організації навчального процесу: *Довідник для студентів.* К.: Освіта України, 2005. 80 с.
6. Ораторське мистецтво: *навчальний посібник для студентів вищ.навч.закл.юрид.спец.* Видання третє, стереотипне / Н.П.Осипова, Д.Воднік, Г.П.Клімова [та ін.] ; за ред. Н.П.Осипової. Харків: Одиссей, 2007. 144с.
7. Соловей М.І. Виховна система у вищому навчальному закладі: *навч. посіб.* Київ: Ленвіт, 2003. 257 с.

Примітки:

1. Робоча програма навчальної дисципліни є нормативним документом вищого навчального закладу і містить виклад конкретного змісту навчальної дисципліни, послідовність, організаційні форми її вивчення та їх обсяг, визначає форми та засоби поточного і підсумкового контролів.
2. Розробляється лектором. Робоча програма навчальної дисципліни розглядається на засіданні кафедри, у методичній комісії факультету, інституту, підписується завідувачем кафедри, головою методичної комісії і затверджується проректором з науково-педагогічної роботи.

